

Handläggare
Mattias Sjölander
08-508 275 66
mattias.sjolander@stockholm**Till**
Fastighetsnämnden
2013-10-22

Förslag till reviderad skötselplan för Görvälns naturreservat i Järfälla kommun. Remissvar.

Förslag till beslut

Fastighetsnämnden besvarar rubricerade remiss från Järfälla kommun med fastighetskontorets tjänsteutlåtande.

Juan Copovi Mena
Förvaltningschef

Carina Jonsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Fastighetskontoret finner att förslaget till ny skötselplan för Görvälns naturreservat är väl genomtänkt, i flera fall offensivt samt banbrytande och att det därigenom, till stor del bör kunna fylla sitt syfte att bevara ett mycket stort tätortsnära naturområde för kommande generationer på ett bra sätt. Kontoret i samverkan med idrottsförvaltningen lämnar dock ett antal synpunkter på remissförslaget.

Remissen

Järfälla kommun har tagit fram ett förslag till reviderad skötselplan för Görvälns naturreservat. Utgångspunkter för det reviderade förslaget har varit att förtydliga hur kulturlandskapet skall skötas så att dess biologiska, kulturhistoriska och sociala värden bevaras och stärks. Remissversionen av förslaget till

Fastighetskontoret

Hantverkargatan 2
Box 8312
104 20 Stockholm
Växel 08-508 270 00
fastighetskontoret@stockholm.se
stockholm.se/fastighetskontoret

Bilagor:

1. Remissversion skötselplan för Görvälns naturreservat
2. Skötselplankarta Görvälns naturreservat

skötselplan skickades ut under sommaren 2013 till bland annat Stockholms stad, fastighetskontoret, i egenskap av sakägare. Fastighetskontoret har låtit meddela Järfälla kommun att vi inkommer med ett svar under hösten 2013. Detta innebär att ärendet behöver behandlas av fastighetsnämnden under hösten 2013.

Utlåtande

Tjänsteutlåtandet avser förslaget till reviderad skötselplan för reservatet och berör delar av Stockholms stads fastighet Viksjö 10:3, belägen i sydöstra delen av Görvälns naturreservat.

Förslaget gällande Görvälns naturreservat

Förslaget till reviderad skötselplan ska beakta markhistoriska brukaraspekter och naturdynamiska förhållanden samt förena naturvård, kulturmiljövård och ekologisk produktion. Kulturlandskapets skötsel i kombination med skoglig kontinuitet ska därigenom skapa ett mer mångfacetterat upplevelsevärde för det rörliga friluftslivet.

Genom att ta in det markhistoriska brukarperspektivet samt återinföra eller låta imitera naturens egna störningar, så ska den nya skötselplanen gynna många hotade landskapsvärden som har lång leveranstid och kontinuitet i området. Genom att inrymma traditionellt odlingslandskap, solitära träd, gammal skog, beteshävd och mer sikt i landskapet, så kan friluftslivet då erbjudas attraktiva och idag ovanliga naturupplevelser. Härigenom kan man då öka bredden av besökare och nyttan med reservatsskötseln.

För att uppnå de mål som den nya skötselplanen syftar till, upphör tidigare skötselplan från 1995 att gälla när den nya skötselplanen fastställs.

Ärendets beredning

Inom fastighetskontoret har ärendet handlagts av fastighetsavdelningen. Idrottsförvaltningen har inkommit med synpunkter gällande framtida idrottsmöjligheter på fastigheten Viksjö 10:3.

Fastighetskontorets synpunkter och förslag

Fastighetskontoret finner att förslaget till ny skötselplan för Görvälns naturreservat är väl genomtänkt, i flera fall offensivt samt banbrytande och att det därigenom, till stor del bör kunna fylla sitt syfte att bevara ett mycket stort tätortsnära naturområde för kommande generationer på ett bra sätt. Kontoret i samverkan med idrottsförvaltningen lämnar dock följande synpunkter på remissförslaget:

1. Övergripande mål för reservatets skötsel

Det är glädjande att ta del av de offensiva förslag gällande både ensartade skogsföryngringar och lika trädplaneringar som ger möjlighet till skötsel över tid för att sedermera övergå till annan skötselinriktning när väl förutsättningar för detta finns. I och med detta så kommer både de biologiska- och sociala värdena att öka och detta betydligt närmare i tid. Kontoret vänder sig dock mot den generella beskrivning som gör gällande att dessa områden ”*som genom nuvarande skötsel har få biologiska värden*” skulle gälla för mark ägd av Stockholms stad. Kontoret har varit väldigt aktivt i att just omforma ensartade skogsföryngringar inom området till både biologiskt mer varierade- och samtidigt mer lättillgängliga och tilltalande yngre skogar för besökare.

2. Skötsel av skog och utmark

Kontoret delar uppfattningen om mål med detta. Dock ställer vi oss något tveksamma till att all skog på stadens mark är möjlig att skötas enligt principen lågintensivt kontinuitetsskogbruk. Tveksamheten grundar sig på om de biologiska förutsättningarna verkligen finns för detta på all skogsmark ägd av staden. Exempelvis så kräver naturlig föryngring av ljuskrävande träd och därmed ålderspridning bland dessa, betydligt mer ljusinsläpp än vad som kan uppnås enligt riktlinjerna för skötsel. Kontoret anser att metoden med lågintensivt kontinuitetsskogbruk kan vara dominerande och vägledande men önskar utrymme för större variationsmöjligheter gällande metoderna att skapa högre framtida värden både av biologiska och sociala skäl.

Plantering är enligt förslaget tillåtet men dock inte förberedande markberedning oavsett typ. Erfarenhetsmässigt så är överlevnadsgraden hos plantor som inte

planterats med förberedande markberedning väldigt låg och många gånger en chanstagning med låga odds att överhuvudtaget lyckas. Kontoret anser att en ambition med att exempelvis föryngra/komplettera/omställa genom plantering av ädellövskog, bör följas av möjligheter till moderna och skonsamma metoder för markberedning.

Vidare förstår inte kontoret innebörden av ”*icke selektiv röjning*” då all röjning är selektiv.

3. Viltvård och fiskevård

Kontoret förstår förslaget om mål med viltstammarna men anser dock att riktlinjerna är orimliga för stadens markinnehav som gränsar på två håll mot villabebyggelse. En allt för individrik viltstam (exempelvis rådjur) är oftast en konfliktråda för tomtägare. Dessutom fungerar Görväln/Lövsta som en portal för viltet söderut mot Stockholms stad. Detta i kombination med vildsvinens pågående etablering inom området gör att kontoret anser att viltförvaltningen ska underordna sig det rörliga friluftslivet gällande tidpunkter med mera i möjligaste mån. Dock bör regleringen av viltstammarna inom stadens markinnehav styras av problemeliminering faktorer för att förebygga skador på person och egendom.

4. Behandling av skötselområden

2.10.2 Skog med kontinuitet och skogsbetesstruktur:

Stora delar av Stockholms stads skog är enligt karta över skötselområden indelad att tillhöra detta skötselområde. Då relativt stora delar av detta område består av kulturanlagd yngre skog ställer vi oss undrande till indelningen och även då skötselmålen för dessa områden. Merparten av resterande delar av stadens skog är indelad att tillhöra ungskog (2.10.3) vilket är en korrekt bedömning. Längst ner i söder finns en del som inte är indelad alls. Kontoret anser därför att en förnyad översyn gällande indelningen av de olika skötselområdena på stadens mark bör göras. Kontoret är gärna behjälplig vid denna översyn.

Som tidigare anförts under punkt 2. så ställer vi oss något tveksamma till att all skog på stadens mark är möjlig att skötas enligt principen lågintensivt kontinuitetsskogbruk. Exempelvis så kräver naturlig föryngring av ljuskrävande

träd och därmed åldersspridning bland dessa, betydligt mer ljusinsläpp än vad som kan uppnås enligt riktlinjerna för skötsel. Vidare så ges inte heller möjligheter för detta enligt varken skötselnivåer eller åtgärder för 2.10.2.

Den målbild som eftersträvas för skötselområde 2.10.2 innehåller bland annat *”skog med skogsbetesstruktur – luckig, flerskiktad skog med föryngring även av ljuskrävande träd”*. Skötselnivån gällande direkta åtgärder som anges för detta skötselområde omfattar endast plockhuggning. För stora delar av stadens äldre skog så räcker inte åtgärden att plockhugga för att möjliggöra förutsättningar för målbilden. Att införa bete i nuläget är inte planerat och inte heller realistiskt med tanke på frekvensen hundar som finns i området. Vidare skulle detta leda till att en stor intressegrupp skulle bli utestängda från stora delar av stadens mark. Att genomföra naturvårdsbränning är inte lämpligt då stora delar ligger nära eller dikt an bebyggelse.

Om skötselnivån för skötselområde 2.10.2 och även för skötselområde 2.10.3 skulle innefatta möjligheten till luckhuggning med luckor av en storlek på 30 meter i diameter, så bedömer kontoret det som att måluppfyllelse gällande både variation bland trädslag och ålder skulle vara mer realistiskt. Dessutom skulle detta infalla närmare i tid. Aktuella delar av skogen skulle då även kunna uppfattas som betydligt mer varierad och inbjudande över tid. I nuläget är uppslag/föryngring av ljuskrävande trädslag ytterst begränsat i stadens äldre skog. Om inget görs så kommer denna skogstyp att succesivt övergå till en grandominerad och därmed mörkare skog.

5. Skogsplanteringar

När det gäller planteringar på före detta jordbruksmark, så skulle kontoret vilja ha möjligheten att omföra dessa till lövskog. Både genom att tillvarata naturlig föryngring men även genom att plantera lövträd. Detta skulle kunna bidra positivt till både den biologiska mångfalden och till landskapsbilden. Detta är dessutom mer kostnadseffektivt över tid kontra årlig hävd av jordbruksmark.

I övrigt anser kontoret det glädjande att se Järfälla kommuns bestämda och proaktiva uppfattning gällande

skogsplanteringars ickevärde för ett naturreservat där värdet för besökarna har en framskjuten plats. Kontoret delar denna uppfattning fullt ut.

6. Synpunkter inhämtade från idrottsförvaltningen

Stockholms idrottsförvaltning önskar att punkterna 3.1 och 3.2.4 kompletteras, så att det framgent ska kunna vara möjligt att anlägga nya motionsspår, på den östra delen av Viksjö 10:3 intill Backlura.

Slut